

ПОДІЇ. ЗАХОДИ. КОМЕНТАРІ

Чому неможливо провести вибори у прифронтових районах Донбасу 9

ПОДІЇ. ЗАХОДИ. КОМЕНТАРІ

ЦВК призначила на 25 жовтня перші вибори депутатів 199 районних рад 11

ПОДІЇ. ЗАХОДИ. КОМЕНТАРІ

Територіальна організація місцевих виборів. Коментар фахівця 16

СЕРПЕНЬ 2020 AUGUST

ВІСНИК

ЦЕНТРАЛЬНОЇ ВИБОРЧОЇ КОМІСІЇ

КОМЕНТАРІ НАУКОВЦІВ

РОЗ'ЯСНЕННЯ ФАХІВЦІВ

ОЦІНКИ ЕКСПЕРТІВ

ЗВОРОТНИЙ ЗВ'ЯЗОК

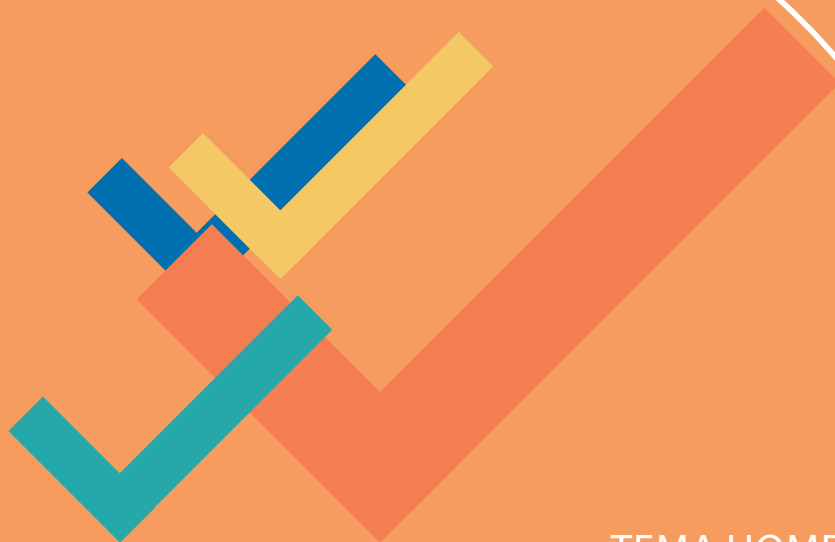
ОСВІТНІ ПРОГРАМИ

АКТУАЛЬНІ ІНТЕРВ'Ю

ПРАВОВА КУЛЬТУРА

ЗВ'ЯЗКИ З РЕГІОНАМИ

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

ТЕМА НОМЕРА

В УКРАЇНІ ОБИРАТИМУТЬ МІСЦЕВЕ ВРЯДУВАННЯ ЗА НОВИМИ ПРАВИЛАМИ

Виборчий процес офіційно стартував 5 вересня. Утім ЦВК вже давно готується до майбутніх місцевих виборів, на яких передбачається багато нововведень

5 вересня Виборчий процес місцевих виборів стартував офіційно

30 серпня Центральна виборча комісія оголосила про початок виборчого процесу місцевих виборів, призначених на 25 жовтня 2020 року. Відповідно до вимог Виборчого кодексу ця дата визначається за 50 днів до дня виборів.

Місцеві вибори у прифронтових районах Донецької і Луганської областей, підконтрольних Україні, залежать від ситуації з безпекою в цих регіонах. І станом на кінець серпня ця ситуація не сприяла проведенню там голосування.

Про це Голова Центральної виборчої комісії Олег Діденко розповів у коментарі каналу "Україна 24".

ПРОМІЖНІ ВИБОРИ В ОДНОМАНДАТНОМУ ВИБОРЧОМУ ОКРУЗІ № 208

26 серпня ЦВК оголосила про початок виборчого процесу проміжних виборів народного депутата України в ОВО № 208 (Чернігівська область).

Як відомо, Центральна виборча комісія 5 червня призначила на 25 жовтня 2020 року проміжні вибори народного депутата в одномандатному виборчому окрузі 208 у зв'язку зі смертю народного депутата Валерія Давиденка.

ЗМІСТ

СЕРПЕНЬ • 2020

ПОДІЇ. ЗАХОДИ. КОМЕНТАРІ

- В Україні обиратимуть місцеве врядування за новими правилами **6**
- Чому неможливо провести вибори у прифронтових районах **9**
- Перші вибори депутатів районних рад **11**
- Спільна мета – безпечні вибори **12**
- Впровадження політики в ідкритих даних – покращення доступу до інформації про вибори **14**
- Безпека виборчого процесу **15**
- Територіальна організація місцевих виборів **16**
- Підвищення обізнаності та участь молоді у виборах **18**

ВИБОРЧА ПРОСВІТА

- Як змінилося виборче законодавство в Україні **19**
- ЦВК видала навчальний посібник для членів територіальних виборчих комісій **20**
- Нові рішення ЦВК, які стосуються особливостей реалізації виборчих прав людей з інвалідністю **22**

ІСТОРИЧНИЙ РАКУРС

- Незалежній Україні – 29 років. З історії української державності **24**

ВИБОРИ ЗА КОРДОНОМ

- Вибори президента Білорусі: протести тривають **26**
- У Казахстані оголосили підсумки виборів депутатів сенату **28**
- Вибори в Чорногорії **29**

У номері використано повідомлення пресслужби Центральної виборчої комісії, інформацію з офіційних сайтів та сторінок у мережі Facebook ЦВК, Державного реєстру виборців, Центру управління навчанням учасників виборчого процесу, громадських та неурядових міжнародних організацій, українських та зарубіжних інформаційних агентств, а також інформацію з відкритих джерел.

Архів номерів журналу "Вісник Центральної виборчої комісії" можна переглянути за посиланням: <https://www.cvk.gov.ua/visnik-tsentralnoi-viborchoi-komisii.html/>

VISNYK of the CEC of Ukraine

AUGUST • 2020

EVENTS. ACTIVITIES. COMMENTS

6 In Ukraine, local government will be elected according to the news rules

On October 25, 2020, a local assembly body was appointed in Ukraine under the new election legislation. Deputies of local councils will be elected - village and settlement, city, district and regional, district in cities, as well as mayors of almost all cities, villages and territorial communities. Many innovations are proposed for these elections: a completely new electoral system, new requirements for candidates, in addition, a new division into constituencies, the introduction of territorial development reform in Ukraine.

9 Why it is impossible to hold elections in frontline areas

The Central Election Commission has determined the list of territorial communities of Donetsk and Luhansk oblasts on the territory of which it is impossible to hold local elections. This decision is based on the conclusions of the military-civil administrations; whose powers include determining the conditions for holding safe elections.

11 The first elections of deputies of district councils

The CEC also scheduled the first elections of deputies in 119 district councils on October 25, 2020. The decision was made in accordance with the Constitution of Ukraine, the Electoral Code of Ukraine and the Resolution of the Verkhovna Rada of Ukraine of July 17, 2020 "On the formation and liquidation of districts."

12 The common goal is safe elections

The Main Situation Center of the National Security and Defense Council of Ukraine hosted a meeting on ensuring the security of the local election process on October 25, 2020, which was attended by the Chairman of the Central Election Commission Oleh Didenko.

13 The Chairman of the Central Election Commission Oleh Didenko and CEC member Iryna Yefremova discussed with the Minister of Internal Affairs of Ukraine Arsen Avakov, representatives of the Office of the President,

the National Police and the OPORA Civic Network the issues of improving election legislation and preventing attempts to influence the election process.

14 Improving access to election information

The Central Election Commission and the OPORA Civic Network will cooperate in implementing an open data policy, including the development and creation of CEC-adapted online services.

15 Security of the election process

CEC member Serhiy Postivy and Chief Sanitary Doctor of Ukraine Viktor Liashko exchanged proposals on security measures during the election process.

16 Territorial organization of local elections

The Central Election Commission has approved the Clarification on the formation of constituencies for the organization and conduct of local elections. Deputy Chairman of the Central Election Commission Oleh Dubovyk commented on this issue.

18 Awareness raising and youth participation in elections

On August 18–20, a series of webinars on the development and implementation of educational activities and programs for young people was held as part of the Council of Europe's support to the Central Election Commission in the framework of the project "Support for Transparency, Inclusion and Fairness of Electoral Practice in Ukraine". Members of the Central Election Commission Andriy Gevko, Victoria Glushchenko and Vitaliy Hren were invited to participate in the webinars.

ELECTORAL EDUCATION

19 How the election legislation in Ukraine has changed

Experts from the International Foundation for Electoral Systems (IFES) have prepared an infographic to explain how the election law changed before the local elections.

20 The CEC issued a textbook for members of territorial election commissions

1660 territorial election commissions with the number of 9 to 18 people were formed for the preparation and holding of local elections in Ukraine. A textbook developed by the International Foundation for Electoral Systems (IFES) at the request of the Central Election Commission is intended to help election organizers understand the new legislation.

22 New CEC decisions to implement the voting rights of persons with disabilities

In August, the Central Election Commission adopted 57 regulations on a number of issues. Measures and

recommendations have also been developed to prevent the spread of COVID19 during local elections. Voters with disabilities did not go unnoticed by the CEC. We offer an analysis of new decisions of the CEC, which relate to the peculiarities of the exercise of voting rights of persons with disabilities.

HISTORICAL PERSPECTIVE

24 Independent Ukraine is 29 years old

Materials on the history of the formation of the Ukrainian state.

ELECTIONS ABROAD

26 Presidential elections in Belarus: protests continue

After the announcement of the election results in Belarus, mass protests began, which continue to this day. Belarusians accuse the government of rigging, demanding the resignation of Alexander Lukashenko and the appointment of a repeat presidential election.

28 Kazakhstan has announced the results of the election of Senate deputies

Kazakhstan's Central Election Commission has released the results of the August 12 election, which elected 17 members of the country's Senate, including five women.

29 Elections in Montenegro

Montenegro held parliamentary and local elections in five municipalities on 30 August under electoral legislation that did not actually change in the context of the challenges posed by the COVID19 pandemic.

В Україні обиратимуть місцеве врядування за новими правилами

На 25 жовтня 2020 року в Україні призначені місцеві вибори, які мають проходити за новим виборчим законодавством. Обиратимуть депутатів місцевих рад – сільських і селищних, міських, районних та обласних, районних у містах, а також сільських, селищних, міських голів. Офіційний старт виборчого процесу – 5 вересня. Утім, Центральна виборча комісія вже давно готується до прийдешніх місцевих виборів. Лише у серпні ЦВК прийняла понад 50 нормативно-правових актів щодо забезпечення їх організації і проведення. На цих виборах передбачається багато нововведень: абсолютно нова виборча система, новий адміністративно-територіальний устрій України, нові вимоги до кандидатів і, до того ж нові правила утворення виборчих округів.

ХТО І КУДИ ОБИРАТИМЕТЬСЯ

Новий адміністративно-територіальний поділ зменшив кількість районів в Україні приблизно у чотири рази. По всій Україні будуть обрані лише 119 районних рад. У зв'язку з цим кількість місцевих депутатів загалом помітно зменшиться.

Також мають бути обрані депутати 22 обласних рад (усіх, за винятком Донецької та Луганської), 370 міських рад, понад тисячу сільських, селищних рад, а крім того – всі сільські, селищні, міські голови.

За Виборчим кодексом дозволяється балотуватися у депутати відповідної сільської, селищної, міської та/або обласної ради кандидатам на посаду сільського, селищного, міського голови, але тільки в громадах, що налічують до 75 тисяч виборців.

СКІЛЬКИ ВИБОРЦІ ОТРИМАЮТЬ БЮЛЕТЕНІВ

Виборці, як правило, отримують по чотири бюлетені. По одному – для голосування за сільського (селищного, міського) голову, за депутата сільської (селищної, міської), районної та обласної ради, відповідно. Але можуть бути винятки. Наприклад, виборці Дніпра, Житомира, Кривого Рогу, Кропивницького, Полтави, Херсона отримують по п'ять бюлетенів. Їм треба буде обрати ще й депутатів районних у місті рад.

Натомість у Києві виборці отримують лише по два бюлетені. Тут голосуватимуть лише за міського голову та за депутатів Київської міської ради. Ще один виняток стосується виборців, які мають виборчу адресу на підконтрольних українській владі територіях Донеччини та Луганщини. Їм видадуть по три бюлетені – для голосування за очільника свого населеного пункту, за депутатів до місцевої ради та за депутатів до районної ради. Вибори до обласних рад там проводяться не будуть.

ЯК ЗАПОВНЮВАТИ БЮЛЕТЕНІ

Нова форма виборчих бюлетенів зустрінеться там, де виборці обиратимуть депутатів міської, селищної чи сільської ради, якщо в їхній територіальній громаді 10 тисяч і більше виборців (не мешканців у населеному пункті, а саме зареєстрованих виборців).

У бюлетені ліворуч наведено перелік партій, посередині розташовані два квадрати для позначок, а праворуч – пронумерований список кандидатів від партій. Обравши партію, треба поставити позначку в першому квадраті для волевиявлення за партію. До другого квадрату потрібно вписати порядковий номер обраного кандидата, аби допомогти йому піднятися у відповідному територіальному списку своєї партії.

Схожі бюлетені та їх заповнення – для голосування за депутатів районних і обласних рад.

Зразки виборчих бюлетенів на місцевих виборах 2020 року наведені в навчальному [посібнику](#) для членів ТВК.

ПРОПОРЦІЙНА ЧИ МАЖОРИТАРНА ВИБОРЧА СИСТЕМА

Роль партій за новим виборчим законодавством відчутно посилиться. Тепер там, де у громаді понад 10 тисяч виборців, на місцевих виборах змагатимуться місцеві організації партій, а не окремі кандидати-самовисуванці.

Проголосувати потрібно буде одночасно і за партію, і за конкретного кандидата у ній. Так само винятково від партій будуть балотуватися кандидати на виборах депутатів районних, обласних та районних у містах рад.

Самовисування зберігається тільки у містах, селах, селищах з кількістю виборців до 10 тисяч. Там залишиться мажоритарна система. Але округи будуть багатомандатними – в кожному зможе обертися від 2 до 4 депутатів.

Перші вибори депутатів Харківської міської ради 25 жовтня 2020 року (вид, назва та дата проведення місцевих виборів)			
КОНТРОЛЬНИЙ ТАЛОН			
Єдиний багатомандатний виборчий округ з виборів депутатів Харківської міської ради		Територіальний виборчий округ № 6	
<small>(статус з новою міською територіальною громадою з кількістю виборців 10 тисяч і більше)</small>		Виборча дільниця № 631422	
міської ради			
Номер, за яким виборці внесені до списку виборців	Підпис виборця, який отримує виборчий бюлетень	Прізвище, ініціали члена дільничної виборчої комісії, який видає виборчий бюлетень	Підпис члена дільничної виборчої комісії, який видає виборчий бюлетень
114	<i>[Підпис]</i>	Франкевич І.І.	Фран-
<small>(лінійка відбитку)</small>			
Перші вибори депутатів Харківської міської ради 25 жовтня 2020 року (вид, назва та дата проведення місцевих виборів)			
ВИБОРЧИЙ БЮЛЕТЕНЬ			
Єдиний багатомандатний виборчий округ з виборів депутатів Харківської міської ради		Територіальний виборчий округ № 6	
<small>(статус з новою міською територіальною громадою з кількістю виборців 10 тисяч і більше)</small>		Виборча дільниця № 631422	
міської ради			
Зробіть позначку «плюс» (+) або іншу, що засвідчує Ваше волевиявлення, у порожньому квадраті навпроти назви місцевої організації політичної партії, за яку Ви голосуєте, а у квадраті з нанесеним трафаретом для написання номера кандидата впишіть порядковий номер кандидата, якого Ви підтримуєте від цієї місцевої організації політичної партії			
1	Харківська міська організація політичної партії "Радість" Петренко Петро Петрович	☐ ☐	01 Дашкевич Г.І. 02 Остапенко К.Я. 03 Марченко Л.І. 04 Василів К.Я. 05 Овчинникова Ю.Ю. 06 Константинов К.К. 07 Новосад Г.І. 08 Марченко Л.І.
2	Харківська обласна організація політичної партії "Щастя" Лисенко Марія Семенівна	☐ ☐	01 Гонаренко Г.І. 02 Шевченко К.Я. 03 Димов Л.І. 04 Наконечний К.Я. 05 Леонов Г.І. 06 Поліщук К.К. 07 Хмельницький К.Я. 08 Підпригора К.Я.
3	Харківська міська організація політичної партії "Здоров'я" Глива Степан Іванович	☐ ☐	01 Олійник Г.І. 02 Панасов К.Я. 03 Джеру Л.І. 04 Тищенко К.Я. 05 Даліба Ю.Ю. 06 Кошляк К.К. 07 Ореховський Г.І. 08 Музальов Л.І.
4	Харківська обласна організація політичної партії "Журба" Шевчук Микола Миколайович	☐ ☐	01 Беркут Г.І. 02 Петрик К.Я. 03 Денисенко Л.І. 04 Коробчук К.Я. 05 Колосенко Ю.Ю. 06 Кошляк К.К. 07 Ореховський Г.І. 08 Щенчук Л.І.
5	Харківська міська організація політичної партії "Натхнення" Косуля Ульяна Василівна	☐ ☐	01 Сербин Г.І. 02 Гейло К.Я. 03 Поляруш Л.І. 04 Мазуревич К.Я. 05 Піддальний Ю.Ю. 06 Глазцова К.К. 07 Король Г.І. 08 Ерисюк Л.І.

В Україні обиратимуть місцеве врядування за новими правилами

ПРОПОРЦІЙНІ ВИБОРИ З ВІДКРИТИМИ СПИСКАМИ

Районні, обласні, районні у містах ради, а також сільські, селищні та міські ради з кількістю виборців понад 10 тисяч обиратимуться за пропорційною системою з відкритими списками. Відтак голос за партію – це перша графа бюлетеня – збільшує шанс партії на подолання прохідного бар'єра та кількість отриманих нею мандатів у місцевій раді. Мінімально необхідний прохідний бар'єр для організацій партій становить п'ять відсотків. А вже у другій графі виборець може вибрати конкретне прізвище депутата з обраного ним партійного списку, що підвищує шанси цього кандидата піднятися вище у затвердженому партією списку.

Однак кандидат зможе піднятися у списку лише в тому разі, якщо набере певну кількість голосів особисто за нього. Це – не менше 25 відсотків від виборчої квоти – кількості голосів виборців, необхідних для отримання одного депутатського мандата у раді. Інакше кандидати залишаються у списку в черговості, визначеній партією при висуванні кандидатів.

ГЕНДЕРНА КВОТА НА ВИБОРАХ

У громадах, де йтиме боротьба між партійними списками, поряд із назвою партії у бюлетені стоятимуть прізвища щонайменше п'яти кандидатів. Запроваджена гендерна квота передбачає, що два з кандидатів у списку повинні бути іншої статі. Отож, місцевим лідерам доведеться шукати більше політично активних жінок.

ЯКА ЗАСТАВА ДЛЯ КАНДИДАТІВ

Для депутатів сільської, міської та районної ради застава становить 20 відсотків мінімальної зарплати – це 944 гривні. А для кандидата у мери міста з населенням понад 75 тисяч – із розрахунку чотири мінімальних зарплати на кожні 90 тисяч виборців. Тобто, наприклад, у Києві кандидат має внести заставу в майже півмільйона гривень. Ці гроші повертаються лише тим кандидатам, які будуть обрані.

ІМПЕРАТИВНИЙ МАНДАТ

Ще одна важлива новація на місцевих виборах – партія, яка висуватиме кандидата, зможе відкликати його у разі дій усупереч партійній лінії. Це так званий імперативний мандат, який уже діє та застосовувався у Верховній Раді.

ОБРАННЯ МЕРІВ ТА ГОЛІВ ГРОМАД

Виборчий кодекс запроваджує систему обрання у два тури голів громад, в яких живе понад 75 тисяч виборців. Якщо за підрахунками бюлетенів кандидат не набрав 50 відсотків +1 голос, призначається другий тур. Там, де виборців менше, голова обирається простою більшістю голосів виборців.

ХТО УВІЙШОВ ДО ВИБОРЧИХ КОМІСІЙ

До складу виборчих комісій передусім враховувалися кандидатури від місцевих організацій парламентських партій, а також партій, які уклали угоду про співпрацю на місцевих виборах з депутатською групою парламенту. А вже далі за жеребкуванням могли отримати місце представники від місцевих організацій інших партій.

Територіальні виборчі комісії налічують від 9 до 18 осіб. ТВК, утворені на початку серпня рішенням Центральної виборчої комісії, уповноважені формувати виборчі округи.

ЧИ ВІДБУДУТЬСЯ МІСЦЕВІ ВИБОРИ НА ДОНБАСІ

25 жовтня передбачається обрання лише голів тих міст, сіл та селищ, а також депутатів районних рад на територіях, що підконтрольні Україні.

Обласні Ради Донеччини та Луганщини, парламент Автономної Республіки Крим та місцеву владу в окупованих районах, згідно з постановою Верховної Ради України, не обиратимуть.

Центральною виборчою комісією встановлено неможливість проведення виборів на територіях 18 прифронтових громад Донецької та Луганської областей.

Чому неможливо провести вибори у прифронтових районах

Центральна виборча комісія визначила перелік територіальних громад Донецької та Луганської областей, на території яких неможливо провести місцеві вибори.

Зокрема, ЦВК не призначила вибори на території 10 сільських, селищних, міських територіальних громад Бахмутського, Волноваського, Маріупольського і Покровського районів Донецької області та 8 – Северодонецького і Щастинського районів Луганської області.

» **Олег ДІДЕНКО, Голова ЦВК:**
– Рішення ЦВК про неможливість проведення місцевих виборів в окремих сільських та міських радах на Донбасі є цілком законним, оскільки ґрунтується на відповідних висновках військово-цивільних адміністрацій.

У численних інтерв'ю та коментарях Голова ЦВК не раз наголошував, що Комісія не має ні законодавчих повноважень, ні практичних можливостей перевірити реальний стан справ на цих територіях. Разом із тим, ЦВК зобов'язана забезпечувати реалізацію і захист виборчих прав громадян. Але для цього повинні бути відповідні умови. Безпекові, насамперед.

Адже не варто забувати, що найвищою цінністю є людина, її життя і здоров'я. Тож немає жодних підстав ставити під сумнів висновки, які надали обласні військово-цивільні адміністрації (ВЦА).

До повноважень обласних військово-цивільних адміністрацій віднесено надання висновків Центральній виборчій комісії щодо можливості

організації та підготовки виборів на окремих територіях.

За словами Олега Діденка, ще 7 серпня до ЦВК надійшли висновки Донецької та Луганської ВЦА про виборчі дільниці, на яких неможливо здійснювати організацію підготовки та проведення місцевих виборів. При цьому, наскільки вбачалося з отриманих документів,

Скасування місцевих виборів на окремих підконтрольних Києву територіях на Донбасі вимушений, але на цей момент необхідний крок, вважають експерти.

ВЦА свої висновки щодо неможливості проведення виборів базували на позиції цілої низки компетентних органів, до повноважень яких віднесено питання безпеки.

Рішення ЦВК про неможливість проведення виборів у прифронтових районах спочатку викликало занепокоєння в суспільстві. Тому Комісія оприлюднила документи, що надійшли від Донецької і Луганської військово-цивільних

адміністрацій, в яких ідеться виключно про безпекову ситуацію у 18 прифронтових громадах.

На думку голови громадської організації "Комітет виборців України" Олексія Кошеля, військово-цивільні адміністрації діяли так само, як і під час минулих загальнонаціональних та місцевих виборів: у своїх листах вони визнали, що вибори в прифронтових громадах неможливі через безпековий фактор.

Водночас він зазначив, що такий захід хоча й справді є обмеженням виборчих прав громадян України, які проживають у 18 прифронтових громадах, але з цією ситуацією за нинішніх обставин треба змиритися з огляду на гарантії дотримання більш важливих прав людини й громадянина. Передусім слід пам'ятати про право людини на життя, право на безпеку, і лише потім – про виборчі права.

Олексій КОШЕЛЬ, голова Комітету виборців України:

– Ухвалюючи рішення на підставі інформації військово-цивільних адміністрацій, Центральна виборча комісія діяла у межах своїх законних повноважень. Тож нічого нового не сталося, оскільки ЦВК зробила свою роботу, спираючись на висновки військово-цивільних адміністрацій. (За матеріалами DW.com)

Ще перед рішенням ЦВК сумніви в можливості проведення місцевих виборів у прифронтових громадах висловлювали учасники Восьмої моніторингової місії "Восток SOS". Вони напередодні побували на

Донбасі й ознайомились із ситуацією на місці. Серед учасників місії був і німецький політолог Андреас Умланд. Попри неможливість на даний момент організації виборів на прифронтових територіях німецький експерт вказав і на

те, що довго такі військово-цивільні адміністрації існувати не можуть. На його думку, до їхнього складу мали б увійти ради місцевих громад за участі представників громадських організацій, медіа, бізнесу й політичних партій.

Андреас УМЛАНД, німецький політолог, учасник восьмої моніторингової місії "Восток SOS":

– Ці місцеві вибори мають особливе значення, оскільки завершують перший етап децентралізації та легітимізують новий територіальний устрій у форматі об'єднаних територіальних громад. Однак моя думка за результатами місії, що не варто проводити місцеві вибори на прифронтових територіях через бойові дії і фактично воєнний стан. (За матеріалами ZN.UA)

Перші вибори депутатів районних рад

14 серпня Центральна виборча комісія призначила на неділю, 25 жовтня 2020 року, перші вибори депутатів 119 районних рад. Рішення було прийняте відповідно до Конституції України, Виборчого кодексу України та Постанови Верховної Ради України від 17 липня 2020 року "Про утворення та ліквідацію районів".

Оскільки в законодавстві існує правова невизначеність щодо процедури призначення перших виборів до районних рад, Центральна виборча комісія напередодні звернулася до Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування, а також до Міністерства розвитку громад та територій України щодо наявності підстав для призначення Центральною виборчою комісією виборів депутатів районних рад в Україні на новій територіальній основі. І після отримання підтвердження

законності призначення перших виборів до районних рад від профільного Комітету Верховної Ради та переліку районних рад у новостворених районах від Міністерства розвитку громад та територій ЦВК ухвалила відповідне рішення.

Нагадаємо, правова невизначеність полягала в тому, що згідно з положеннями Виборчого кодексу, Центральна виборча комісія призначає перші вибори до районних рад «за відповідним зверненням уповноваженого органу», а підставою відповідного звернення є «рішення про утворення обласних, районних

рад». Однак, Виборчий кодекс не визначає, який саме орган уповноважений звертатися до ЦВК та який орган відповідає за прийняття рішення, згідно з яким утворюються районні ради.

Попри те, що Комітет визнав неузгодженість окремих положень Виборчого кодексу із законодавством у сферах місцевого самоврядування та адміністративно-територіального устрою, у листі зазначається, що ЦВК має всі необхідні правові підстави для призначення перших виборів депутатів районних рад, з урахуванням нового територіального устрою.

Спільна мета – безпечні вибори

У Головному ситуаційному центрі при Раді національної безпеки і оборони України відбулася нарада щодо забезпечення безпеки виборчого процесу місцевих виборів 25 жовтня 2020 року, в якій взяв участь Голова Центральної виборчої комісії Олег Діденко.

Під час наради було обговорено низку питань щодо належної і безпечної організації майбутніх місцевих виборів в Україні. Зокрема, Секретар РНБО України Олексій Данілов наголосив, що ці вибори будуть одними з найбільш складних за останній час, оскільки проводитимуться в умовах зростаючої епідемічної загрози.

– Сьогоднішні цифри, які ми отримуємо згідно з аналізом програмно-апаратного комплексу «СОТА», дають розуміння того, що ми не можемо допустити, аби епідемічна ситуація вийшла з-під контролю під час місцевих виборів, – зазначив О. Данілов, наголосивши на необхідності суворого дотримання на виборчих дільницях рекомендацій МОЗ, зокрема щодо дотримання соціальної дистанції, маскового режиму та забезпечення дезінфікуючими засобами.

Також, за словами Секретаря РНБО, одним із проблемних питань, яке потребує вирішення, є своєчасне матеріально-технічне забезпечення ЦВК, що вимагає оперативного законодавчого регулювання.

Голова ЦВК Олег Діденко наголосив на необхідності забезпечення виборчих прав усіх громадян під час карантину, зокрема і хворих на COVID-19, а також на важливості гарантування безпеки на виборчих дільницях під час тривалого підрахунку голосів, обумовленого застосуванням пропорційної виборчої системи на цих виборах.

Учасники заходу також акцентували увагу на критичній важливості недопущення маніпуляцій на виборчих дільницях, безпеки транспортування виборчих документів, суворого дотримання правил зберігання та підрахунку бюлетенів. У цьому контексті вже з 5 вересня МВС України має здійснювати моніторинг порушень на виборах, зокрема спроб маніпуляцій, фальсифікацій, викривлення результатів голосування.

За словами представників МВС, у цьому напрямі напрацьовано низку заходів, зокрема налагоджено співпрацю з громадянською мережею «ОПОРА» та іншими громадськими організаціями,

сплановано практичні навчання з представниками виборчих комісій для забезпечення готовності реагувати на випадки порушень виборчого законодавства.

Голова Служби безпеки України Іван Баканов закликав звернути окрему увагу на належне інформаційно-технічне забезпечення виборчого процесу, зокрема роботу системи «Місцеві вибори». За його словами, СБУ застосує додаткові засоби, щоб унеможливити будь-які спроби втручання у роботу автоматизованих систем ЦВК.

Також Іван Баканов наголосив на необхідності законодавчо врегулювати неможливість включення до виборчих списків осіб, що співпрацюють з державою-агресором, а також осіб, які мають громадянство інших держав.

Крім того, з профілактичною метою СБУ доведе до всіх учасників виборчого процесу інформацію про кримінальну відповідальність за порушення виборчого законодавства України.

Голова Центральної виборчої комісії Олег Діденко та член ЦВК Ірина Єфремова обговорили з Міністром внутрішніх справ України Арсеном Аваковим, представниками Офісу Президента України, Національної поліції України та Громадянської мережі ОПОРА питання вдосконалення виборчого законодавства та запобігання спробам незаконного впливу на виборчий процес.

У ході розмови Міністр внутрішніх справ України запевнив, що МВС готове забезпечити проведення місцевих виборів у жовтні 2020 року за найвищими стандартами.

Сторони обговорили питання вдосконалення виборчого законодавства, усунення спроб незаконного впливу на перебіг виборчого процесу, а також проаналізували низку випадків щодо перших порушень і намітили координацію зусиль для протидії таким спробам. Ще на початку серпня ЦВК звернулася до Національної поліції України для проведення перевірки

факту масових звернень щодо зміни виборчих адрес. МВС України вчасно відреагувало на це звернення та долучилося до вирішення проблеми.

Учасники зустрічі обмінялися думками щодо внесення змін до Виборчого кодексу в частині скорочення терміну тривалості охорони поліцією приміщень для голосування. Наразі така охорона за законом має забезпечуватися впродовж 8 днів. Також уточнення потребує стаття Виборчого кодексу в частині надання недостовірних відомостей до Державного реєстру виборців.

Ішлося про те, що відповідати за недостовірну інформацію мають, наприклад, не лише працівники паспортного сервісу, а таку ж відповідальність повинні нести й самі виборці, якщо вони надають про себе недостовірні відомості.

Зазначалося, що такі випадки вже були зафіксовані в Одеській, Львівській, Житомирській і Харківській областях.

Вони перебувають на контролі Національної поліції, яка вживатиме відповідних заходів для реагування, щоб не допустити їх масовості чи впливу на демократичне волевиявлення українців.

Впровадження політики відкритих даних – покращення доступу до інформації про вибори

Центральна виборча комісія та Громадянська мережа ОПОРА співпрацюватимуть у сфері впровадження політики відкритих даних, зокрема розробки і створення адаптованих для ЦВК онлайн-сервісів.

13 серпня відповідний Меморандум про співпрацю підписали Голова ЦВК Олег Діденко та Голова правління Громадянської мережі ОПОРА Ольга Айвазовська.

Відкриття громадськості доступу до відомостей, пов'язаних з організацією підготовки та проведення виборів, у форматі відкритих даних є важливим кроком, спрямованим на реалізацію вимог законодавства України в частині оприлюднення

відкритих даних.

Співпраця передбачає напрацювання пропозицій щодо принципів політики відкритих даних ЦВК та їх впровадження, обговорення підготовки, своєчасного оновлення та публікації ключових наборів відкритих виборчих даних. За результатами обговорень буде визначено переліки наборів інформації, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних. На основі цих даних передбачається створення

та популяризація візуалізацій, інструментів та аналітичних матеріалів.

Також у рамках співпраці планується проведення спільних заходів (семінарів, лекцій, тренінгів, конференцій) для зацікавлених сторін.

Очікується, що таке об'єднання зусиль поліпшить доступ до інформації про загальнодержавні та місцеві вибори в Україні та спростить подальше її використання.

Член ЦВК Сергій Постівий та головний державний санітарний лікар України Віктор Ляшко обмінялись пропозиціями щодо заходів безпеки під час виборчого процесу.

Безпека виборчого процесу

Центральна виборча комісія і Міністерство охорони здоров'я розробляють алгоритм проведення місцевих виборів в умовах епідемії коронавірусу, щоб вони були максимально безпечними як для членів комісій, так і для виборців, які будуть приходити на дільниці. Робитиметься все для забезпечення конституційних прав усіх, хто прийде на виборчі дільниці і тих, які будуть перебувати на самоізоляції чи на лікуванні вдома.

На початку серпня Центральна виборча комісія надіслала Кабінету Міністрів України пропозиції, спрямовані на запобігання поширенню COVID-19 під час підготовки і проведення місцевих виборів.

Для цього в Комісії була створена робоча група, до складу якої увійшли народні депутати України, представники Ради національної безпеки і оборони, Міністерства охорони здоров'я, Національної служби здоров'я, Міністерства розвитку громад та територій, Міністерства внутрішніх справ та Державної прикордонної служби, а також міжнародних і громадських організацій.

Напрацьовані пропозиції містять широкий спектр загальних вимог щодо організації протиепідемічних заходів під час організації та проведення місцевих виборів. Зокрема, під час проведення голосування виборців на

виборчих дільницях, у закладах охорони здоров'я, на самоізоляції та під час проведення передвиборної агітації. А також – перелік протиепідемічних заходів, що мають бути здійснені органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування для забезпечення організації та проведення виборів.

Відповідні заходи та рекомендації було доручено розробити Кабінету Міністрів України спільно з Центральною виборчою комісією одним із пунктів Постанови Верховної Ради України про призначення чергових виборів депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів на 25 жовтня 2020 року.

Територіальна організація місцевих виборів

28 серпня Центральна виборча комісія затвердила Роз'яснення щодо утворення виборчих округів для організації проведення місцевих виборів. Коментар з цього питання надав заступник Голови Центральної виборчої комісії Сергій Дубовик.

– Виходячи з положень Виборчого кодексу України, на місцевих виборах передбачається кількарівнева система виборчих округів. Саме тому ЦВК й підготувала це Роз'яснення в рамках методичної допомоги організаторам місцевих виборів та з метою однакового застосування законодавства під час утворення територіальними виборчими комісіями виборчих округів. Система територіальної організації місцевих виборів, зрештою як і загальнонаціональних, складається з одномандатних та багатомандатних виборчих округів.

РІЗНІ ОКРУГИ УТВОРЮЮТЬСЯ ДЛЯ РІЗНИХ ВИДІВ ВИБОРІВ. ЯК ЦЕ ПРАЦЮЄ?

– Для організації виборів сільського, селищного, міського голови утворюється єдиний одномандатний сільський, селищний або міський виборчий округ, який охоплює всю територію відповідних громад.

Відтак рішення про утворення єдиного сільського, селищного, міського виборчого округу не приймається.

А у містах з районним поділом – єдиний одномандатний міський виборчий округ з виборів міського голови поділяється на

територіальні виборчі округи, межі яких збігаються з межами районів у місті. Відтак рішення про утворення таких виборчих округів також не приймається.

Єдиний багатомандатний виборчий округ складається з територіальних виборчих округів, що утворюються для проведення виборів депутатів обласних, районних, районних у місті рад, а також депутатів міських, сільських, селищних рад (територіальних громад з кількістю виборців 10 тисяч і більше) за системою пропорційного представництва за відкритими виборчими списками місцевих організацій політичних партій.

Єдиний багатомандатний виборчий округ включає територію відповідно області, району, району в місті, міста (міської територіальної громади), села (сільської територіальної громади), селища (селищної територіальної громади).

Всі округи поділяються відповідно на виборчі дільниці.

В ЯКІ ТЕРМІНИ МАЮТЬ БУТИ УТВОРЕНІ ВИБОРЧІ ОКРУГИ?

– Поділ територій на виборчі округи для проведення місцевих виборів стартує після оголошення Центральною виборчою комісією про початок виборчого процесу, тобто на цих виборах з 5 вересня. У Роз'ясненні зазначено, що відповідне рішення ТВК приймає після початку виборчого процесу, однак не пізніше як на другий день виборчого процесу. Це визначено і Календарним планом основних організаційних заходів з підготовки та проведення цих виборів.

При цьому органам ведення Державного реєстру виборців доручено забезпечити надання ТВК з місцевих виборів статистичної інформації щодо кількісних характеристик виборців на відповідній території, необхідної для утворення територіальних та багатомандатних виборчих округів.

ЯКИЙ ПОРЯДОК ОРГАНІЗАЦІЇ МІСЦЕВИХ ВИБОРІВ У КРИМУ?

– Загалом там діють такі самі правила, як і в усій Україні. Для проведення виборів депутатів Верховної Ради АР Крим за системою пропорційного представництва з відкритими партійними списками виборча комісія Криму утворює територіальні виборчі округи, на які поділяється єдиний республіканський багатомандатний виборчий округ. Він відповідно включає всю територію Автономної Республіки Крим. Поки так, а далі – побачимо.

ЯК ТЕРИТОРІАЛЬНІ ВИБОРЧІ КОМІСІЇ МАЮТЬ ОПРИЛЮДНЮВАТИ РІШЕННЯ ПРО УТВОРЕННЯ ОКРУГІВ?

– Рішення про утворення територіальних (одномандатних) виборчих округів та багатомандатних виборчих округів із зазначенням меж та порядкового номера кожного такого округу оприлюднюються наступного дня після його прийняття. Територіальна виборча комісія сама визначає спосіб такого повідомлення з урахуванням положень Виборчого кодексу України.

ЧИ МОЖЛИВІ ЗМІНИ МЕЖ ВИБОРЧИХ ОКРУГІВ?

– Нормами положень Виборчого кодексу України змін меж виборчих округів не передбачено.

Під патронатом ЦВК

25 серпня ЦВК ухвалила Порядок інформування Центральної виборчої комісії про перебіг виборчого процесу місцевих виборів

Цей Порядок регулює питання інформування територіальними виборчими комісіями Центральної виборчої комісії про перебіг виборчого процесу та результати місцевих виборів в обсязі, передбаченому Виборчим кодексом України, а також визначає правила заповнення та опрацювання електронних версій

документів, що подаються до ЦВК.

Зокрема, щодо надання інформації про місцезнаходження територіальних виборчих комісій, про утворення територіальних та багатомандатних виборчих округів, про кандидатів, зареєстрованих для участі у відповідних місцевих виборах, про підсумки голосування та результати місцевих виборів.

18–20 серпня в рамках підтримки, яку надає Рада Європи Центральній виборчій комісії в межах проєкту “Підтримка прозорості, інклюзивності та чесності виборчої практики в Україні”, було проведено серію вебінарів щодо розробки та впровадження просвітницьких заходів та програм на виборчу тематику для молоді. До участі у вебінарах були запрошені члени Центральної виборчої комісії Андрій Гевко, Вікторія Глущенко та Віталій Грень.

Підвищення обізнаності та участь молоді у виборах

Під час вебінарів учасники обговорили просвітницькі заходи, які можна використовувати для залучення молодих людей до суспільно-політичного життя держави та, зокрема, до виборчого процесу, а також дізналися, як зробити такі заходи максимально ефективними через урахування світогляду молодих виборців,

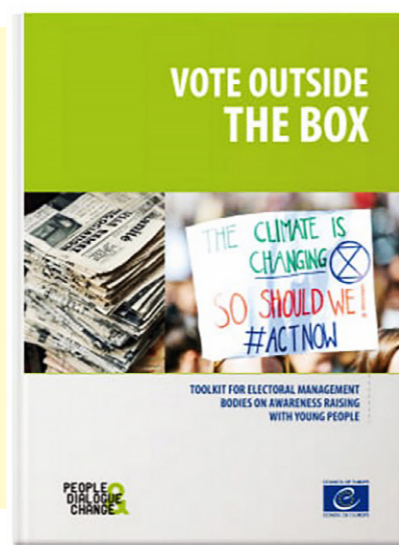
розуміння їхніх цінностей та поглядів.

– Як правильно було сказано учасниками вебінарів, якщо звичка формується змолоду, то вона залишається на все життя. Якщо у нас виборці будуть розуміти, що вибори – це відповідальність за їхнє майбутнє, і усвідомлювати, наскільки важливі ці процеси для їхнього

життя, ми нарешті зможемо досягнути тих цілей, які прописані у Конституції, а Україна стане насправді демократичною, незалежною, правовою державою. Особливо це важливо напередодні місцевих виборів, коли буде задано вектор руху тих територій, де безпосередньо живе молодь, – поділилася враженнями член ЦВК Вікторія Глущенко.

На заході було також презентовано новий практичний посібник Ради Європи “Голосування поза шаблоном”, розроблений на запит Відділу виборів та громадянського суспільства Генерального Директорату з питань демократії Ради Європи для подальшого використання у процесі надання консультацій та технічної допомоги державам-

членам у різних аспектах виборів. Цей практичний посібник створений для того, щоб дати можливість органам адміністрування виборів розробити стратегічні підходи до підвищення обізнаності про виборчі процеси та поглиблення знань про вибори серед молоді, зокрема виборців, які голосують уперше.

Як змінилося виборче законодавство в Україні

Фахівці Міжнародної фундації виборчих систем IFES підготували інфографіку, щоб роз’яснити, як саме змінилось виборче законодавство України напередодні проведення місцевих виборів.

Процес роботи над текстом Виборчим кодексом України тривав понад 10 років: від представлення його першої концепції у першій половині

2000-х, до остаточного ухвалення Верховною Радою у грудні 2019 року. У червні та липні 2020 року до Кодексу та інших законів було внесено низку змін, спрямованих

на вдосконалення положень виборчого законодавства напередодні чергових місцевих виборів, які мають відбутися у жовтні 2020 року.

Які позитивні зміни передбачає нове виборче законодавство?

Пропорційна система з відкритими списками – на всіх виборах до місцевих рад, за винятком сільських, селищних та міських рад в громадах із кількістю виборців до 10 000.

Мажоритарна система абсолютної більшості – для обрання міських голів у містах із кількістю виборців від 75 000

Нова форма виборчого бюлетеня мотивуватиме виборців голосувати за окремих кандидатів у партійних списках, а не лише за списки в цілому

Пілотні проєкти та експерименти щодо використання машинного голосування/інтернет-голосування на виборах **визначатиме окремий закон**

Грошова застава для участі у виборах депутатів обласних та міських рад, а також міських голів зменшена на 90%
Більше людей зможуть балотуватися на виборах

40% гендерна квота на виборах до Верховної Ради та більшості місцевих рад:
Серед кожних 5 кандидатів у кожному партійному списку буде щонайменше дві жінки/два чоловіки

30% гендерна квота на виборах до місцевих рад у громадах із кількістю виборців до 10 000, де члени рад обиратимуться у багатомандатних мажоритарних округах (за системою єдиного неперехідного голосу)

За пропорційною системою обраним буде кандидат у списку партії, за якого віддали найбільше голосів (якщо кандидат отримав > 25% виборчої квоти)

Передбачено більш пропорційні та ефективні санкції за порушення виборчого законодавства

#ЦВК:просвіта#простоПРОважливе

ЦВК видала навчальний посібник для членів територіальних виборчих комісій

Для підготовки і проведення місцевих виборів в Україні утворено 1660 територіальних виборчих комісій чисельністю від 9 до 18 осіб. Членам цих комісій доведеться організувати місцеві вибори за новими правилами, оскільки ухвалений менше року тому Виборчий кодекс докорінно змінив виборчу систему, за якою буде обиратись місцева влада в Україні. А це тягне за собою зміну безлічі виборчих процедур, допомогти розібратись в яких має на меті навчальний посібник для членів територіальних виборчих комісій, розроблений Міжнародною фундацією виборчих систем (IFES) на запит Центральної виборчої комісії.

До авторсько-редакторського колективу посібника долучилися Голова Центральної виборчої комісії Олег Діденко та член Центральної виборчої комісії Андрій Гевко.

Навчальний посібник містить квінтесенцію норм Виборчого кодексу та постанов Центральної виборчої комісії з питань роботи виборчих комісій. Головна мета цього навчального матеріалу – зорієнтувати членів виборчих комісій у послідовності етапів виборчого процесу, в алгоритмах виборчих процедур, які здійснюють члени комісій (наприклад, таких як жеребкування щодо включення кандидатур до складу дільничних виборчих комісій), звернути увагу на найбільш суттєві зміни у законодавстві про вибори.

За словами Євгенії Павловської, директорки Центру управління навчанням учасників виборчих процесів при Центральній виборчій комісії (Тренінговий центр), яка займалась координацією процесу розробки навчального посібника, видання таких навчальних посібників для членів виборчих комісій є сталою практикою органів адміністрування виборів у всьому світі. У глобальній

мережі Інтернет можна знайти примірники навчальних посібників для членів виборчих комісій Великої Британії, Гани, Грузії, Канади та інших країн. Багато з них розроблялися Міжнародною фундацією виборчих систем на запит органів адміністрування виборів відповідних країн. В Україні розробка та друк посібників для членів територіальних виборчих комісій на місцевих виборах 25 жовтня 2020 року були здійснені IFES завдяки підтримці Агентства США з міжнародного розвитку, Міністерства міжнародних справ Канади та британської допомоги від уряду Великої Британії. Окрім навчального посібника для членів ТВК, команда Тренінгового центру також підготувала навчальний посібник для членів дільничних виборчих комісій та закінчує роботу над короткометражними навчальними відеороликами щодо організації роботи виборчих комісій, уточнення

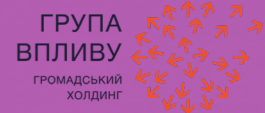
списку виборців, облаштування приміщення для голосування, підрахунку голосів виборців та інших важливих процедур.

Анна Деніс, одна зі співавторок цього навчального посібника, розповіла, що оскільки поправки до Виборчого кодексу були ухвалені менше ніж за місяць до старту роботи виборчих комісій, упорядники видання не могли чекати на внесення відповідних змін у текст Виборчого кодексу, опублікований на сайті Верховної Ради. Відтак було прийнято рішення одразу почати працювати з pdf-версією публікації в офіційному виданні, в якій містився текст усіх нововведень. Потрібно також зазначити, що працівники Секретаріату ЦВК опрацювали матеріали у рекордно короткі терміни, аби встигнути видати навчальний посібник до початку роботи виборчих комісій.

Анастасія Матвієнко, співавторка видання, зазначила, що процес упорядкування видання вибагливий ще й з точки зору змісту, адже все, що викладено в підручнику, з одного боку, має чітко відповідати Виборчому кодексу, а з іншого – допомагати зрозуміти його суть, а не лише копіювати текст самого Кодексу. Особливих умов підготовки саме цього посібника додали й реалії 2020 року, пов'язані із загрозами поширення COVID-19. Відтак у посібнику використано ілюстрації осіб виключно в медичних масках та рукавичках. Члени виборчих комісій мають розуміти, що недопущення розповсюдження цієї небезпечної хвороби також залежатиме і від їхнього ставлення до індивідуального захисту.

НОВІ РІШЕННЯ ЦВК, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ РЕАЛІЗАЦІЇ ВИБОРЧИХ ПРАВ ЛЮДЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ

Підготовка до місцевих виборів перейшла в активну фазу. У серпні Центральною виборчою комісією було прийнято 57 нормативно-правових актів з цілої низки питань, зокрема щодо участі місцевих організацій політичних партій у формуванні виборчих комісій на місцевих виборах, утворення та формування складу територіальних виборчих комісій та зміни до них, затвердження форм виборчої документації та порядку розгляду скарг, реєстрації спостерігачів, а також щодо виділення субвенцій місцевим бюджетам на проведення виборів тощо.

Також були розроблені заходи та рекомендації, спрямовані на запобігання поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19) під час проведення місцевих виборів, що в поточних умовах не можуть бути ігнорованими.

Не залишилися поза увагою і виборці з інвалідністю. Фахівці Громадського холдингу "Група впливу" проаналізували нові рішення ЦВК, які стосуються особливостей реалізації виборчих прав людей з інвалідністю.

Центральна виборча комісія звернулася до Кабінету Міністрів України щодо забезпечення звичайних виборчих дільниць належними приміщеннями, оскільки до них надійшли неодноразові звернення про аварійність стану приміщень. В контексті реалізації виборчих прав людей з інвалідністю належний стан будівлі для голосування є питанням можливості реалізації права голосу. Прийнята ЦВК Постанова № 164 від 08.08.2020 року "Про вимоги до приміщень виборчих комісій та приміщень для голосування, нормативи облаштування приміщень дільничних виборчих комісій і приміщень для голосування, перелік та норми забезпечення виборчих комісій транспортними засобами, засобами зв'язку, обладнанням, інвентарем, іншими матеріальними цінностями, види послуг і робіт, закупівля яких може здійснюватися окремими та територіальними виборчими комісіями за рахунок коштів Державного бюджету України, відповідного місцевого бюджету для організації підготовки і проведення відповідних виборів" частково передбачає такі вимоги. Так, Постановою визначається, що придатними є ті приміщення, де забезпечено безперешкодний вхід, перебування в ньому і виходу з нього осіб з порушенням здоров'я (у зв'язку з інвалідністю, тимчасовим розладом здоров'я, віком) та інших маломобільних груп населення. У разі неможливості пристосувати приміщення повною мірою – відповідні місцеві органи

виконавчої влади та органи місцевого самоврядування організують безперешкодний доступ зазначених осіб до таких приміщень самостійно.

Одночасно з цим визначається, що для зручності осіб з порушенням здоров'я (у зв'язку з інвалідністю, тимчасовим розладом здоров'я, віком), у тому числі для осіб на кріслах колісних та інших маломобільних груп населення, у приміщенні дільничної виборчої комісії та приміщенні для голосування **символом доступності позначаються доступні й безпечні шляхи/напрямки та кабіна для таємного голосування**. Також встановлено наступні вимоги:

✓ **облаштовується одна кабіна для таємного голосування зі встановленими параметрами**, а саме – шириною входу до неї не менше 110 см, глибиною кабіни 110 – 120 см, усередині якої встановлюється столик або полочка висотою не більше 75 см, з простором знизу не менше 67 см для можливості розташування крісла колісного. Така кабіна не повинна мати порогів і позначається символом доступності.

✓ **плакати, буклети кандидатів розташовуються у місцях зі штучним освітленням** (за необхідності) та у **спосіб, що повинен забезпечувати доступність для ознайомлення** зі змістом виборців, у тому числі осіб з порушенням здоров'я (у зв'язку з інвалідністю, тимчасовим розладом здоров'я, віком), осіб на кріслах колісних та інших маломобільних груп населення, а у разі неможливості дільнична виборча комісія забезпечує

ознайомлення в інший доступний спосіб.

Також ЦВК затвердила Постанову № 201 від 25.08.2020 року "Про Порядок подання виборцем заяви про уточнення попереднього списку виборців на звичайній виборчій дільниці з використанням мережі Інтернет, що, зокрема, визначає процедуру подання виборцем заяви про включення або виключення зі списку себе особисто або інших осіб, а також щодо наявності або відсутності відміток про постійну нездатність виборця пересуватися самостійно. Це означає, що після ознайомлення з попереднім списком виборців у приміщенні дільничної виборчої комісії (передається ДРВ не пізніше ніж за 11 днів до дня голосування) та виявлення неправильностей виборець може звернутися із заявою в електронній формі до відповідного органу ведення Державного реєстру виборців не пізніше як за п'ять днів до дня голосування.

Однозначно подібні вимоги можна розцінювати лише як перший етап забезпечення доступності дільниць та забезпечення можливості комунікації в електронному форматі, без необхідності особистого візиту. В подальшому (до наступних виборів) ми очікуємо більший пакет вимог до доступності приміщень (не тільки виборчих дільниць), що врахує інтереси осіб з різними формами інвалідності. До місцевих виборів цього року ми очікуємо на вимоги до інформаційної доступності.

НЕЗАЛЕЖНІЙ УКРАЇНІ – 29 років

Депутати парламентів 12 країн ЄС і Співдружності націй запевняють українців у дружбі та підтримці для досягнення миру – звернення з нагоди Дня Незалежності України.

Парламентарі 12 країн Європейського Союзу і Співдружності націй на честь Дня Незалежності України виступили зі спільним зверненням, в якому запевнили Україну в підтримці, а світовій спільноті нагадали про війну на Донбасі та анексію Криму.

"У День Незалежності України ми запевняємо у нашій дружбі з українським народом. Ми поновимо наші зусилля з підтримки України та її союзників для досягнення миру. Україна, воююча нація в континентальній Європі, не повинна бути забута у світі, де чимало проблем, що потребують міжнародної уваги", – наголошується у зверненні.

Свої підписи під зверненням поставили заступник голови групи дружби з Україною в парламенті Великої Британії Стюарт Макдональд, інші члени британського парламенту, а також парламентарі Норвегії, Румунії, Канади, Латвії, Португалії, Австралії, Швеції, Грузії, Польщі, Молдови та Німеччини.

З 29-ю річницею Незалежності Україну привітали президенти США, Франції, Німеччини, Ізраїлю, Китаю, Швейцарії, Польщі, Литви, Словаччини, Азербайджану, прем'єр-міністр Канади, а також Папа Римський Франциск, Королева Єлизавета II та інші світові лідери.

Фото з сайту Тижень.ua

Народні депутати на сходах Верховної Ради України після ухвалення Декларації про державний суверенітет. Київ, 1990 рік

З історії української державності

У 1989–1990 роках у Європі й у світі, розділеному холодною війною та ядерним протистоянням між СРСР і країнами НАТО, відбувалися події, які справедливо зараховують до одних із найважливіших у ХХ столітті. Падіння Берлінського муру, початок об'єднання Німеччини, національно-демократичні, оксамитові революції в країнах Центральної та Східної Європи, що входили до радянського блоку, відновлення державної незалежності республіками СРСР Литвою та Латвією, парад суверенітетів республік СРСР, початок розвалу радянської імперії.

У цих умовах у березні 1990 року відбулися вибори до Верховної Ради УРСР, які за всю історію існування СРСР стали першими демократичними виборами. У монолітній комуністичній імперській системі було утворено відчутну пробоїну. До найвищого представницького органу влади в Республіці, який досі був формальною декорацією для реального всевладдя державно-політичної структури — КПРС, прорвалися опозиційні до чинного владного режиму сили. Створилася докорінно інша політична ситуація, якій судилося розпочати нову сторінку в історії України та закласти перший наріжний камінь української державності, яким і стала Декларація про державний суверенітет Української РСР.

Декларація 1990 року стала першим документом конституційного характеру, спрямованим на розбудову незалежної соборної України.

За матеріалами Тижень.ua

Вибори президента Білорусі: протести тривають

Після оголошення результатів виборів в Білорусі почалися масові протести, які тривають і досі. Білоруси звинувачують ЦВК у фальсифікаціях, вимагаючи призначення повторних виборів президента.

9 серпня у Білорусі відбулися президентські вибори. Центрвиборчком ще 14 серпня оголосив остаточні підсумки голосування, згідно з якими з великим відривом переміг Олександр Лукашенко.

Згідно з даними ЦВК, всього на виборах, які відбулись 9 серпня, проголосувало 5 818 956 осіб, під час дострокового голосування – 2 806 640 осіб.

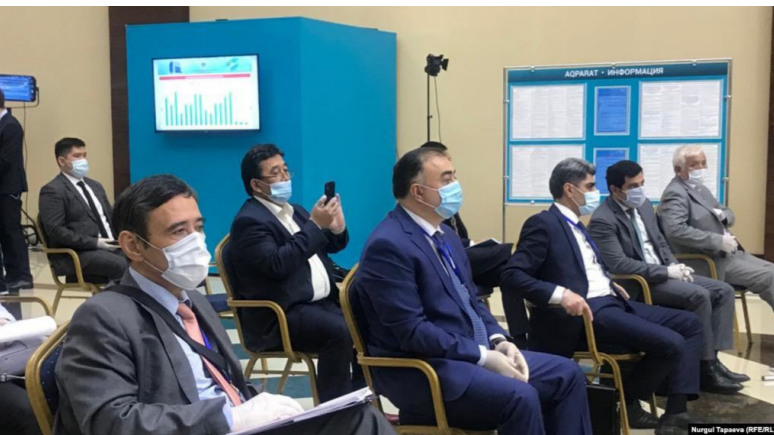
За Олександра Лукашенка проголосу-

вало 80,1% (4 661 075 виборців), за Світлану Тихановську – 10,1% (588 622 особи), за Андрія Дмитрієва – 1,2% (70 671 особа), за Ганну Канопацьку – 1,67% (97 489 осіб), за Сергія Чераченя – 1,14% (66 613 осіб). Проти всіх – 4,59% (267 360 осіб).

При цьому Дмитрієв, Черачень, Канопацька і Тихановська подали в ЦВК скарги про невизнання виборів. Однак їхні скарги були відхилені.

У Казахстані оголосили підсумки виборів депутатів сенату

Центральна виборча комісія Казахстану оприлюднила підсумки виборів, які відбулися 12 серпня, де обиралися 17 депутатів сенату парламенту країни, серед яких обрані п'ять жінок.

Згідно з офіційним повідомленням, у голосуванні взяли участь 2 889 депутатів масліхатів, або 94,1 відсотка від загального числа виборців. «Із загальної кількості виборчих бюлетенів недійсними визнані 15 виборчих бюлетенів. У виборчі бюлетені були включені 46 кандидатів», – повідомив заступник голови Комісії Костянтин Петров.

За процедурою голосування та підбиття підсумків виборів, за даними Комісії, здійснювали спостереження більше двохсот місцевих спостерігачів і п'ять спостерігачів від Місії Ради співробітництва тюркомовних держав (ССТГ).

Вибори вважаються непрямими, оскільки за кандидатів голосують не

рядові виборці, а депутати обласних, районних і міських масліхатів. 34 із 49 депутатів сенату обираються виборцями (депутатами масліхатів), 15 депутатів призначаються президентом країни. Вибори депутатів сенату, термін повноважень яких становить шість років, проводяться раз на три роки після закінчення

повноважень 17 депутатів.

Масліхати всіх рівнів в основному складаються з представників партії «Нур Отан» экс-президента Нурсултана Назарбаєва, який минулого року пішов у «відставку», але зберіг владу. У травні 2019 року Назарбаєву було присвоєно довічний статус почесного голови ССТГ.

Вибори в Чорногорії

У Чорногорії 30 серпня відбулися парламентські вибори та місцеві вибори в п'яти муніципалітетах за виборчим законодавством, яке фактично не змінювалося з моменту попередніх виборів, у контексті викликів, пов'язаних із пандемією COVID-19.

Президент Чорногорії і лідер Демократичної партії Міло Джуканович після оголошення попередніх результатів виборів, 30 серпня 2020 року

Вибори були мирними і конкурентними, з високою явкою, за присутності місцевих та міжнародних спостерігачів, які були акредитовані Державною виборчою комісією.

На парламентських виборах найбільше голосів здобула Демократична партія, яку очолює глава

держави Міло Джуканович. За неї проголосували 35,12% виборців.

Просербська коаліція «За майбутню Чорногорію» здобула 32,55% голосів, коаліція «Мир – наша нація» – 12,53%, коаліція «Чорне на біле» – 5,53%, «Соціал-демократи Івана Брайовича» – 4,1%.

У передвиборній кампанії важливу роль відіграла Сербська православна церква, котра закликала своїх прихильників проголосувати проти владної партії та Джукановича. Белградські засоби масової інформації також підтримали чорногорську опозицію.

